

29. Nov. 1842

FACTS

Date:

29. Nov. 1842

Page number:

Dagbog A, side 96-98

TRANSCRIPTION

29 Nov.

En Dyremaler maa ret sætte sig ind i Dyrelivet, uden det vil hans Arbejder blive kolde og døde. Jeg griber derfor med Begjærlighed Leiligheden, naar den gives til at see, naar man tumler med Kreaturer. En svær Tyr skulde idag slagtes hos Riedewaldts,¹ og jeg gik derfor igaar Eftermiddags i et grueligt Føre til Jægersborg, blot for at see Virkningen af det bedøvende Øxehug, og dog er jeg ingen Ven af slige Bøddelscener, kan ikke engang ret godt taale at see Blod, Mishandlinger af Dyr, store eller smaae, til Gavn eller Skade. Denne svære Tyr har jeg selv tegnet, har seet den udvikle de svære Lemmer og det alvorlige Sindelag, der ikke rigtig godt tillod andre end en bornholmsk Rygter at passe den; den samme Rygter var ordentlig bevæget: den har aldrig gjort mig nogen Fortræd og nu maa jeg dog lokke den hen, hvor den skal bindes. Med en underlig Følelse betragtede jeg dens sidste korte Vandring og Tilberedelserne. Med megen Varsomhed og med mange gode Ord lagde man den et Par forsvarlige Strikker om Halsen og bandt Hovedet tæt hen til en indrammet Ring, bandt den derpaa et Klæde for Øinene; men da dette faldt af, lagde jeg Mærke til at Slagteren holdt Øxen bag ved sig, som om Tyren ved Synet af den skulde kunne forbinde nogen Tanke om, hvad der forestod den. Bag Hornene faldt det svære Hug, og, i samme Nu styrtede Dyret med et Udtryk af Smerte, og, jeg kan bedre sige Gru, [overstreget: i hvert Lem] som altid giver en voldsom Død noget rædselsfuldt. Resten ●97● saae jeg ikke. Jeg havde næsten tvivlet om Muligheden af, ved eet Hug at faae et saa svært Dyr til at segne – der maatte nok flere til at dræbe det, men dem hørte jeg kun drøne i den mægtige Pande. Og, mærkeligt nok, Slagteren bad en Bøn før han huggede til. Selv saae jeg ham stille sig hen ved en Vogn med Hovedet støttet paa de blottede Arme, saaledes stod han stille nogle Øieblikke, og Folkene sagde, han bad altid før han gav sig i Lag med et saadant Arbeid. Mon han tænkte paa den Fare et feilt Hug vilde bringe ham i? jeg veed det ikke, men kom til at tænke paa Karlen, der tjente som Kudsk hos Onkel Bonnevie,² Præsten i Vallekilde, som hvergang han skulde kjøre for Døren gjorde sig et Ærinde frem til Hestenes Hoveder, og der, som han troede ubemærket, med Foden gjorde Korsets Tegn paa Jorden foran. "Vil Du bede, da gak ind i Dit Lønkammer!" Syndede han mod disse Ord. – nei! – han søgte at skjule sin Hensigt ved at sysle med Spænder og Remme; jeg kunde godt lide den fromme Tro, som laae til Grund for denne Overtro.

– – Dog er det ikke det Gruelige, der især interesserer mig i Dyrelivet. Nei, det gaaer der som i Menneskelivet, hvor der er Fred og Ro udbredt, der er jeg gladest. Hvor tit gik jeg ikke et Aar, jeg var paa Vedbygaard paa en Tid, da Kvæget var inde, om Aftenen i Skumringen ned i Kostalden og glædede mig ved den trygge Lyd af de gumlende, dybt pustende Dyr; imellem vender een sig og brummer godmodigt, og, er det lyst, og man

gaaer tæt hen og seer en Ko i Øiet, da har jeg altid fundet en Godmodighed, og, jeg kunde sige, et moderligt Udtryk i det store dunkle Øie, der dog har det samme sørgelige, som udmærker alle Dyrs Øine; selv om Hunden, Hesten er glad, dens Øie er dog trist – en Hegelianer vilde maaske kalde det: Udtrykket af Længsel efter Forløsning! men naar de •98• spille paa dette dybe Suk i Naturen efter Forløsning, da kan jeg ikke forstaae dem, jeg kan kun ane noget Kjønt i denne Tanke, naar jeg stirrer i et Dyreøie, som da jeg paa Sletten i Dyrehaven engang nærmede mig en anskudt Hind; den kunde ikke gaae, men stod da jeg kom hen til den endnu opreist, dens Kammerater forlod den nødig, de strakte de smekkre Halse og vendte de brede Øren imod den. Dette store dunkle Øies Udtryk tænker jeg tit paa. Jeg er tit glad ved Dyr og Børn, de Voxne due – – –

¹ Skovrider Erasmus Riedewaldt i Jægersborg, hvis datter Emilie Riedewaldt senere blev gift med Lundbyes næstældste bror, Emanuel.

² Lundbyes morbror, Honoratus Bonnevie (1795-1873).

96 da vel ikke kommer over: et blødderagtigt Fersk.
O, hvad er vel det pæle, naar vi gaae med Comen
i Hjertet, den, der graver paa vor Moralitet, den
graver og saa paa vor Lids Lykke. —

29. Nov.

En Dyrsmaler naar det sætte sig ind i Dyreriget, naar det vil
hans Antidier blive kalde og døde. Jeg griber derfor med Dyrer-
lyst Lideligheden, naar den gives til at see, naar man sammen
med kreaturer. En svær Tyr skulde idag slægtes hos Friedwaldt,
og jeg gik derfor i gaar Eftermiddags i et grueligt Fersk til fagers
berg. Blot for at see Minkenngen af det bedrøvelse Gøding, og dog
er jeg ingen Ven af slige Døds-scener, kan ikke engang net godt tænke
at see Blod, Mis-handlinger af Dyr, store eller smaa, til Gavn
eller Skade. Denne svære Tyr har jeg selv tegnet, har seet den indvirk-
le de svære Lemmer og det elverlige Lindelag, der ikke rigtig godt
tillad andre end en hornhalsk Nigter at passe den; den samme
Nigter var indvirkelig beraget: den har aldrig gjort mig nogen
Fortrød og nu naar jeg dog lette den hen, naar den skal bindes.
Med en imdelig Følelse betragtede jeg dens sidste korte Vandring og
Tilberedelse. Med nogen Varsomhed og med mange Også Ods-
lagde man den et Par fersk vartide Strikker om Halsen og harit
bløddet tæt til en indrammet Piaz, harit den derpaa et Klæde
for Dinene; men da dette faldt af, lagde jeg Merke til at Slagteren
halvt Ogen beg ved sig, som om Tyren ved Signet af den skulde
kunne fortænde nogen Tanke om, hvad der foretog sig.
Bag Klædene faldt det svære Blug, og i samme Nid styrtede Signet
med et Mistræk af Lærte, og jeg kan bedne siges Gni, i Aant
Lær som altid giver en vald som Lær noget madselsfaldet. Fosten

97.
saa jeg ikke. Jeg havde næsten tænkt om Muligheden af, ved eet
fløj at faae et saa snart dog til at segne - der maatte nok flere
til at drøbe det, men den herte jeg kun drøbe i den mægtige
Pande. Og, mærkeligt nok, Hagtens had en Pind for han kugge
de til. Selv saa jeg ham stille sig hen ved en Vogn med blavet
støttet paa de blottes Arme, saaledes stod han stille nogle Ør-
blikke, og Talkene sagde, han had altid for han gav sig. Lag
med et saadant Arbeid. Men han tænkte paa den Tare et
fælt fløj vilde bringe ham i. Jeg ved det ikke, men kom til
at tænke paa Karlen, der tjente som Kridsk hos Onkel Ranne,
me, Prosten i Vællekslev, som hængem han skulde kjøre for
Løren gjorde sig at Oriente frem til Mestenes Klavder, og der,
som han traadte ind i marked, med Fiden gjorde Kersets Tegn
paa Jorden frem. "Vil du bette, da gik ind i Dit Lønkammer!"
Sagde han med disse Ord? - nei! - han sagde at skjære sin
Klensigt, ved at sejle med Prænder og Pernse, og kunde gæde
sige den fremme Tare, som laae til Grund for denne Overtro.
— Dog er det ikke det Grædelige, der i saa interesserer mig,
i Lørbæk. Nei, det gaar der som i Menneskelivet, naar der er
Fred og No. indbrød, der er jeg gladest. Alvor til gik jeg ikke et
Aar, jeg var paa Nibby gaar paa en Tid, da Kædet var inde, om
Aftener i Lørmøringen ved i Kastalden og glædede mig ved den
hyggelige Lyd af de gummende, dybt pustende Lys; imellem hender een
sig og brumme gød medigt, og, er det lyst, og man gaar tæt hen og
saa en Kæ i Pæst, da har jeg altid fundet en Gæd og Adigthed, og jeg kæn
de sige, et mæderligt Kætræk i det store Lænkke Pæ, der dog har
et samme sørgelige, som ind marker alle Lys Jæne; selv om
Klonden, Kesten er glæd, den s Pæ er dog trist - en af Pægelianer vilde
maaskee kalde det. No trængt af Længsel efter Fortid mig! men naar de

98. spille paa dette dybe Suk i Naturen efter Forløsning, da kan jeg ikke
forstaa dem, jeg kan kun aase noget Kjönt i denne Tanke, naar jeg
starrer i et Dyndis, som da jeg paa Stetten i Dyndet en gang
mærkede mig en anskuelse af, den kunde ikke gaa, men stod
der jeg kom hen til den endnu aareist, dens Kammerater forlod
den nædig, de strakte de smukke blaa og røde de brede
Oren imod den. Dette store dunkle Dies Kærligt tænker jeg tit paa.
Jeg er tit glad ved Ager og Bønn, de Vagter sine - - - - -

Dec. 4 Dec

Alene kommer det, at de sædvanligste Skabninger ere
i stand til at gjode os en saa overjordisk Nydelse! Altsammen
Madsætning mellem disse Længsel og denne Sang! Deres
Sikkelser forekomme i denne Afstand saa traagelige,
at man næsten kunde fristes til at kalde dem, for
de frembringe disse søde Toner, for Væsenet, der ere
forskjellige fra os. Maaskee blinger Fortidens Sæd-
lige saad an for bare Oren - maaskee saa meget mere
guddommelig, fordi den er bortfjærnet fra Hædet, af
Misket Digtene bare skabte. - O Kunst, Kunst! hvor
forædler og haver Du os ikke! - blader Naturen inden sig!

af Poulvers Ernst Maltavers.

Alene tit har jeg ikke følt noget Lignende! - Et Mat-
to, jeg paa et andet Tid traf, maa jeg dog ogsaa skrive:
Mænd af Fornuft; disse Middelmaadighedens Afgjorte,
ere ingeniør Mændene af Livenskab anselegne. -